

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«РОЖИЩЕНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ
ІМЕНІ С.З.ГЖИЦЬКОГО»

Випускова циклова комісія ветеринарних дисциплін

ПОГОДЖУЮ
Заступник директора
з навчальної роботи
 Ольга НИЧИПОРУК
27 серпня 2025 року

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о.директора коледжу
 Вячеслав ТАРАСЮК
27 серпня 2025 року

ПРОГРАМА
з освітнього компонента
Латинська мова

Розробник
Галузь знань

Спеціальність
Освітньо-професійна програма
Статус освітнього компонента
Мова навчання

Ольга КАРПЮК
Н Сільське, лісове, рибне господарство
та ветеринарна медицина
Н6 Ветеринарна медицина
Ветеринарна медицина
обов'язковий
українська

Програма ОК «Латинська мова» для здобувачів освіти освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр спеціальності Н6 Ветеринарна медицина денної форми навчання складена на основі ОПП «Ветеринарна медицина» «12» червня 2025 р.

Розробник Ольга КАРПЮК

Програма обговорена на засіданні циклової комісії ветеринарних дисциплін

Протокол від 26 серпня 2025 року № 1

Голова циклової комісії Леся НЕДОПАД

Схвалено Педагогічною радою ВСП «Рожищенський фаховий коледж ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького»

Протокол від 27 серпня 2025 року № 8

1. ОПИС ОК ЛАТИНСЬКА МОВА

Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-кваліфікаційний рівень	
Освітньо-кваліфікаційний рівень	фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина
Спеціальність	Н 6 Ветеринарна медицина
Освітньо-професійна програма	Ветеринарна медицина
Характеристика ок Латинська мова	
Статус	обов'язковий компонент
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів ЄКТС	3
Курсова робота (проєкт)	-
Форма оцінювання	залік
Форма навчання	денна
Рік підготовки	2 роки 10 місяців; 3 роки 10 місяців
Семестр	I,III
Аудиторні години	51
Лекції	51
Практичні заняття	-
Лабораторні заняття	-
Семінарські заняття	-
Самостійна робота	39

Примітка: співвідношення кількості годин (у відсотках):

аудиторних занять - 56.7%

самостійна робота - 43.3 %

2. МЕТА ОК, ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ТА ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Метою вивчення освітнього компонента Латинська мова:

Передбачено одержання студентами фундаментальних знань з фонетики, основних розділів морфології, словотворення і деяких елементів синтаксису, потрібних для правильного розуміння та застосування латинської ветеринарної термінології в практичній діяльності.

У процесі вивчення латинської мови студенти повинні правильно читати і писати ветеринарні терміни, вміти користуватися словником, перекладати українською мовою прості латинські фрази і рецептурні терміни, засвоїти не менше 320 латинських слів у необхідних граматичних формах.

Лексичний матеріал повинен базуватися на анатомічній, клінічній та фармацевтичній лексиці. У перелік слів для запам'ятовування потрібно

включати назви домашніх тварин і птиці, паразитичних комах і гельмінтів, назви деяких заразних і незаразних захворювань та їх ознак, назви лікарських рослин, частини рослин, назви частин тіла тварин, а також слова загального вжитку на зразок - мир, батьківщина, народ тощо.

Предметом вивчення освітнього компонента Латинська мова є те, що знання цієї мови полегшує розуміння та засвоєння наукової медично-ветеринарної термінології, яка формувалася впродовж століть на базі латинських і латинізованих старогрецьких слів.

Основне завдання освітнього компонента полягає у вивченні студентами:

- Викладаючи матеріал і опитуючи студентів, необхідно звертати увагу на вивчення іменників, прикметників, дієслів, які часто використовують під час виписування рецептів, написання більшості медично-ветеринарних термінів.
- Під час вивчення латинської мови особливу увагу слід звертати на іменники та прикметники, враховуючи те, що більшість медично-ветеринарних термінів виражено словосполученнями саме цих двох частин мови. Основну увагу під час відмінювання іменників з прикметниками потрібно звертати на називний та родовий відмінки. Студенти повинні чітко засвоїти всі слова і словосполучення в цих відмінках.
- Важливим також є правильне узгодження іменників усіх п'яти відмін з прикметниками I—III відміни. Ці знання потрібно закріплювати на всіх наступних заняттях.
- Дієслова, займенники, прислівники, числівники, прийменники, сполучники вивчають обмежено, що пов'язане зі вживанням їх у ветеринарній практиці. Особливу увагу звертають на ті слова і словосполучення, які є в рецептах.
- У процесі вивчення ветеринарної термінології студенти повинні вміти користуватись словником, знайти потрібне слово, визначити за словниковою формою відміну іменників і прикметників, відновлювати повну форму родового відмінка іменників та родові форми прикметників.
- Під час вивчення латинської мови слід звертати увагу на співзвучність латинської і української мов, наводячи приклади, співставляючи граматичні та синтаксичні явища в латинській і українській мовах.
- Вивчення правил написання рецептів необхідно починати після ознайомлення студентів з першою та другою відмінами іменників і наказовим способом дієслів: *recipere, miscere, dare, signare* і поглиблювати ці знання на кожному наступному занятті.

2.1. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання (з ОПП розділу «Зміст підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання» з шифрами):

РН1 - Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами у тому числі з професійних питань

Компетентності

Загальні компетентності (з ОПП розділу «Перелік компетентностей випускника» з шифрами):

ЗК2 - Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3 – Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК4 – Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК6 – Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології

Фахові компетентності (СК з ОПП розділу «Перелік компетентностей випускника» з шифрами):

СК5 - Здатність здійснювати облік ветеринарних препаратів, засобів та іншого ветеринарного майна, забезпечувати їх збереження, раціональне використання

СК9- Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.

СК15 - Здатність застосовувати знання основ біотехнології та генної інженерії за фахової діяльності.

У результаті вивчення ОК Латинська мова здобувач освіти повинен знати:

- фонетику;
- «основні розділи морфології»;
- словотворення, деякі елементи синтаксису;

- структуру рецепту, основні рецептурні скорочення, правила виписування рецептів;
- назви лікарських рослин та їх частин, що найчастіше зустрічаються в рецептах, найбільш вживані рецептурні терміни;
- найвизначніші афоризми, приказки, крилаті вислови;

вміти:

- використовувати набуті знання у професійній діяльності, користуватись латинським словником;
- виписувати рецепти; користуватись латинською термінологією.

уміти:

- проводити патофізіологічний експеримент;
- визначати функціональні і структурні зміни в органах і системах органів сільськогосподарських тварин;
- проводити розтин трупів загиблих тварин;
- відбирати патолого-анатомічний матеріал для лабораторних досліджень;
- оформляти документацію при розтині;
- діагностувати різні хвороби патологічним методом.

3. ОБСЯГ ТА СТРУКТУРА ПРОГРАМИ ОСВІТЬОГО КОМПОНЕНТА ЛАТИНСЬКА МОВА

Форма навчання

денна

Підсумкова форма контролю

залік

№ теми	Назва розділу	Кредити ЄКТС	Кількість годин								
			Разом	Самостійна робота	Навчальні заняття						
					Всього	Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	Фонетика		12	4	8	8					
2	Дієслово		16	8	8	8					
3	Іменник		18	6	12	12					
4	Рецептура		12	2	10	10					
5	Прикметник		14	8	6	6					
6	Прислівник. Числівник		18	11	7	7					
Разом з ОК			90	39	51	51					

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Рекомендована література
I, III - семестр			
1.	Латинська мова у контексті всесвітньої історії. Предмет і завдання латинської мови, зв'язок з іншими науками.	2	[1] с.9-10
2.	Латинський алфавіт. Класифікація літер. Голосні. Сполучення голосних. Приголосні літери.	2	[1] с.11-17
3.	Поділ слова на склади.	2	[1] с.18-19
4.	Довгота та короткість складу. Правила постановки наголосу.	2	[1] с.19-21
5.	Граматичні категорії дієслова. Форми запису дієслів у словнику. Основні форми дієслова.	2	[1] с.21-22
6.	Відмінювання дієслів у теперішньому часі дійсного способу активного стану.	2	[1] с.23-24
7.	Наказовий спосіб.	2	[1] с.24-25
8.	Вживання наказової форми дієслів у рецептах	2	[1] с.25-28
9.	Граматичні категорії іменника. Форми запису іменників у словник.	2	[1] с.31
10.	Перша відміна іменників. Винятки щодо роду.	2	[1] с.32-34
11.	Друга відміна іменників. Короткі відомості про написання рецепта	2	[1] с.35-38
12.	Третя відміна іменників, рід, словникова форма, визначення основи та відмінкові закінчення.	2	[1] с.38-45
13.	Четверта відміна іменників. Рід, основа, відмінкові закінчення називного і родового відмінків.	2	[1] с.45-47
14.	П'ята відміна іменників. Іменники четвертої і п'ятої відмін у ветеринарних термінах і рецептах.	2	[1] с.47-50
15.	Структура та правила виписування рецепта.	2	[1] с.83-86
16.	Лікарські форми	2	[1] с.86-102
17.	Основні рецептурні скорочення.	2	[1] с.102-106
18.	Додаткові написи на рецептах.	2	[1] с.106-108
19.	Зразки виписування рецептів на основні лікарські форми.	2	[1] с.89-108
20.	Прикметники I та II відмін, їх словникова форма.	2	[1] с.53-54
21.	Прикметники III відміни, їх словникова форма. Узгодження прикметників III відміни з іменниками та відмінювання цих узгоджень у називному та родовому відмінках.	2	[1] с.60-63

22.	Ступені порівняння прикметників. Особливості утворення ступенів порівняння прикметників.	2	[1] с.63-66
23.	Утворення прислівників з прикметників. Прислівники, які найчастіше вживають у рецептурі. Словотворення.	2	[1] с.69-70
24.	Вживання сполучників у рецептах	2	[1] с.78-79
25.	Вживання займенників у рецептурі.	3	[1] с.81-83
Разом за I- семестр		51	

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Рекомендована література
I, III - семестр			
1.	Роль латинської мови у формуванні біологічної, медичної та ветеринарної термінології.	2	[1] с.9-10
2.	Літеросполука	2	[1] с.17-18
3.	Основа дієслова	2	[1] с.22
4.	Визначення дієвідміни за неозначеною формою.	2	[1] с.23
5.	Допоміжне дієслово-зв'язка "бути". Терміноелементи - <i>tom(ia)</i> , <i>e-(ex-)</i> , <i>ec-</i> , <i>retro-</i>	2	[1] с.28-29
6.	Найуживаніші префікси дієслів.	2	[1] с.29-31
7.	Визначення відміни іменників за закінченням родового відмінка однини і множини	2	[1] с.31-32
8.	Три типи відмінювання.	2	[1] с.39-41
9.	Словотвір.	2	[1] с.51-52
10.	Зразки виписування рецептів на основні лікарські форми.	2	[1] с.86-108
11.	Загальні відомості про прикметник.	2	[1] с.53
12.	Узгодження прикметників I і II відмін з іменниками, відмінювання цих узгоджень у називному та родовому відмінках.	2	[1] с.54-59
13.	Найбільш вживанні терміноелементи	2	[1] с.66-68
14.	Деякі відомості про написання рецептів.	2	[1] с.69
15.	Грецькі дублети прислівників	2	[1] с.70-71
16.	Кількісні та порядкові числівники від 1 до 15 та 20, 50, 100, 1000.	2	[1] с.72-73
17.	Римські цифри в рецептах	2	[1] с.77

18.	Прийменники, які найчастіше вживають у ветеринарній термінології, рецептах і вимагають знахідного чи орудного відмінків.	2	[1] с.77-78
19.	Узгодження кількісних числівників з іменниками. Числівники в рецептах.	2	[1] с.79-81
20.	Елементи синтаксису. Порядок слів у реченнях.	1	[1] с.108
Разом за I - семестр		39	

5. ВИДИ ЗАНЯТЬ, МЕТОДИ І ФОРМИ НАВЧАННЯ

Форми організації освітнього процесу: навчальні заняття (лекції, практичні та лабораторні заняття), самостійна робота, практична підготовка, консультації, індивідуальні завдання, дистанційне навчання. Освітні технології: традиційні, інтерактивні, інформаційно-комунікативні...

6. КОНТРОЛЬ І ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

Для визначення рівня засвоєння здобувачами освіти навчального матеріалу використовують такі форми та методи контролю і оцінювання знань та вмінь:

- поточний контроль за темами і змістовими модулями;
- залік (I, III- семестр)

Поточний контроль проводиться викладачами на аудиторних заняттях усіх видів. Основною метою поточного контролю є перевірка рівня підготовки здобувачів освіти до виконання конкретних завдань; проміжний контроль має на меті оцінити знання, вміння та практичні навички, набуті унаслідок засвоєння теоретичного і практичного матеріалу після вивчення логічно завершеної частини освітнього компонента (Латинської мови). Основним завданням як поточного, так і проміжного контролю є забезпечення зв'язку між викладачами та здобувачами освіти в процесі навчання, управління навчальною мотивацією.

Поточний контроль може проводитись в усній формі під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Результати поточного контролю (поточна успішність) з освітнього компонента (навчальної дисципліни/інтегрованого курсу) є базовою інформацією під час проведення заліку.

Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи здобувача освіти протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни, відвідування занять;
- виконання завдань поточного контролю;
- виконання завдань самостійної роботи здобувачем освіти.

Поточний контроль рівня знань може проводитись як:

- 1) усне опитування за контрольними запитаннями;

2) виконання практичних вправ і завдань;

3) письмовий контроль (контрольна робота за варіантами або тестування).

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному етапі здобуття освітньо-професійного ступеня та/або на завершальних етапах.

Підсумковий контроль може проводитись:

- в письмовій та/або усній формах

- з використанням комп'ютерних технологій.

Формою підсумкового контролю є семестровий контроль рівня знань, умінь, навичок здобувачів освіти. Семестровий контроль проводиться у формах заліку з конкретного освітнього компонента щодо обсягу навчального матеріалу, визначеного програмою ОК (Латинська мова). Здобувач освіти вважається допущеним до семестрового контролю заліку з ОК (Латинська мова), якщо він (здобувач) виконав усі види робіт, передбачені програмою

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти у системі загальної профільної освіти.

Оцінка за чотирибальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Високий	10	Здобувач освіти має повні, глибокі знання, здатний(а) використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки та узагальнення.
	11	Здобувач освіти має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, уміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми.
	12	Здобувач освіти має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації та приймати рішення.
Достатній	7	Здобувач освіти правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії.
	8	Знання здобувача освіти є достатніми, він (вона) застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати зв'язки між фактами, робити висновки, контролювати власну діяльність. Відповідь його (її) логічна, хоч і має неточності.
	9	Здобувач освіти добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати

		інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією
Середній	4	Здобувач освіти з допомогою викладача відтворює основний навчальний матеріал, може повторити за зразком певну операцію, дію.
	5	Здобувач освіти відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило.
	6	Здобувач освіти виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його (її) правильна, але недостатньо осмислена. Вміє застосувати знання при виконанні завдань за зразком.
Початковий	1	Здобувач освіти розрізняє об'єкти вивчення.
	2	Здобувач освіти відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Здобувач освіти відтворює частину навчального матеріалу з допомогою викладача виконує елементарні завдання.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти

Оцінка за чотирибальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5	Відмінно	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Здобувач освіти активно працює протягом усього курсу і показує при цьому глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом.
4	Добре	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Здобувач освіти виявляє знання і розуміння основних положень з освітнього компонента, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Здобувач освіти активно працює протягом усього курсу, питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки, в усних відповідях-неточності, деякі незначні помилки, має місце недостатня

		аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення слухача до фактів.
3	Задовільно	Оцінюються завдання, що містить відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; здобувач освіти у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу. У практичних завданнях припущені несуттєві помилки.
2	Незадовільно	Оцінюються завдання, що не виконане, або містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Здобувач освіти виявив неспроможність висвітлити питання чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення. У відповідях та практичному завданні припущені суттєві помилки.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. В.І. Семілетко, С.Б. Столбецька, С.Д. Карпенко: – К. Латинська мова: навч. посіб. Аграрна освіта, 2011. 169 с.

Додаткова :

1. Гриценко С.П., Гриценко Т.Б., Вакулик ЛЛ, Балаєва О.Ю. *Lingua Latina veterinaria* : навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2007.

2. Семілетко В.І., Столбецька С.Б. Латинська мова. Біла Церква : БДАУ, 2002.

3. Ступінська А.Г. Латинська мова. Київ : Вища школа, 1993